

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. *Oblicza geografii. Zakres podstawowy. Część 2*

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
2	3	4	5	6
I. Zmiany na mapie politycznej				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwo, eksklawa, terytorium zależne</i> ● wymienia elementy państwa ● wymienia wielkie państwa i minipaństwa ● określa różnice w powierzchni państw ● podaje powierzchnię Polski ● podaje aktualną liczbę państw świata ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>integracja, dezintegracja</i> ● wymienia przyczyny procesów integracyjnych na świecie ● wymienia państwa w Europie powstałe po 1989 r. ● podaje przykłady organizacji międzynarodowych ● wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie ● wymienia wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego państw 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady eksklaw i wskazuje je na mapie ● wskazuje na mapie wielkie państwa i minipaństwa ● określa pozycję Polski w Europie pod względem powierzchni ● wyjaśnia różnicę między integracją a dezintegracją państw ● podaje przykłady procesów integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. ● określa główne cele ONZ ● wskazuje na mapie świata miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych w wybranych regionach w XXI w. ● podaje definicje wskaźników rozwoju krajów: PKB, HDI ● omawia na wybranych przykładach cechy krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady terytoriów zależnych w XXI w. na świecie ● odczytuje na mapach aktualny podział polityczny ● omawia na przykładach procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. ● podaje przykłady organizacji międzyrządowych i pozarządowych ● podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Polska ● omawia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie ● charakteryzuje wybrane konflikty na świecie w latach 90. XX w. i na początku XXI w. ● omawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw świata ● omawia składowe wskaźnika HDI na przykładzie Polski ● opisuje zróżnicowanie przestrzenne państw świata według wskaźników HDI 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady krajów nieuznawanych na arenie międzynarodowej ● opisuje zmiany, które zaszły na mapie politycznej świata po II wojnie światowej ● analizuje przyczyny integracji politycznej, gospodarczej i militarnej na świecie na przykładzie Unii Europejskiej ● omawia skutki konfliktów zbrojnych na świecie ● ocenia strukturę PKB Polski na tle innych krajów ● porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju społeczno-gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie ● przedstawia wpływ mediów na społeczny odbiór przyczyn i skutków konfliktów na świecie na wybranych przykładach ● omawia konsekwencje zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego krajów i regionów na świecie
II. Ludność i urbanizacja				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje aktualną liczbę ludności świata i prognozy zmian ● porównuje kontynenty pod względem liczby ludności ● wymienia najludniejsze państwa na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia przyczyny zmian liczby ludności świata ● podaje różnice w przyroście naturalnym w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym ● oblicza współczynniki urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje dynamikę zmian liczby ludności świata ● wyjaśnia przyczyny różnic między wartością przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia przyczyny zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie ● analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia skutki zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie ● ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego</i> • opisuje model przejścia demograficznego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna, regres demograficzny</i> • wymienia typy demograficzne społeczeństw • wymienia dominujące na świecie modele rodziny • wyjaśnia znaczenie terminu <i>współczynnik dzietności</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekumena, subekumena, anekumena</i> • wymienia czynniki rozmieszczenia ludności w podziale na przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i polityczne • wymienia bariery osadnicze • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i> • wymienia najgęściej zaludnione kraje na świecie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>imigracja, emigracja, reemigracja, saldo migracji</i> • przedstawia podział migracji • podaje główne kierunki współczesnych migracji ludności na świecie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>religia</i> • wymienia religie uniwersalne • wymienia i wskazuje na mapie główne kręgi kulturowe na świecie • wymienia rodzaje jednostek osadniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wieś</i> • wymienia czynniki lokalizacji jednostek osadniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • wymienia płaszczyzny urbanizacji • podaje fazy urbanizacji • podaje typy zespołów miejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje fazy rozwoju demograficznego • podaje przykłady państw, w których występują eksplozja demograficzna i regres demograficzny • porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym • wymienia przyczyny starzenia się społeczeństw • podaje przykłady państw starzejących się • wymienia modele rodziny i omawia ich występowanie na świecie • podaje wybrane czynniki rozmieszczenia ludności na świecie • opisuje ograniczenia w rozmieszczeniu ludności • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia dla wybranego obszaru • wskazuje obszary słabo zaludnione i bezludne • podaje główne przyczyny migracji na świecie • wskazuje na mapie kraje emigracyjne i imigracyjne • odróżnia uchodźstwo od migracji ekonomicznej • charakteryzuje wielkie religie i wskazuje na mapie obszary ich występowania • przedstawia strukturę wyznaniową w Polsce • omawia płaszczyzny procesu urbanizacji • przedstawia wskaźnik urbanizacji i jego zróżnicowanie w Polsce i na świecie • opisuje fazy urbanizacji • wymienia typy aglomeracji i podaje przykłady w Polsce i na świecie • wymienia czynniki wpływające na rozwój obszarów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przyczyny występowania eksplozji demograficznej i regresu demograficznego na świecie • omawia zróżnicowanie struktury wieku na świecie • wymienia czynniki kształtujące strukturę wieku • omawia zróżnicowanie współczynnika dzietności • analizuje wpływ wybranych czynników na rozmieszczenie ludności na świecie • opisuje bariery osadnicze • omawia cechy rozmieszczenia ludności na świecie • analizuje zróżnicowanie gęstości zaludnienia na świecie • omawia obszary zamieszkane i niezamieszkane na świecie • omawia współczesne migracje zagraniczne • analizuje saldo migracji zagranicznych na świecie • wyjaśnia przyczyny dodatniego lub ujemnego salda migracji na świecie • omawia strukturę religijną w wybranych krajach • przedstawia zróżnicowanie religijne w Polsce • wymienia przyczyny urbanizacji wybranych regionów świata • charakteryzuje typy zespołów miejskich, podaje ich przykłady w Polsce i na świecie oraz wskazuje je na mapie • charakteryzuje obszary wiejskie na świecie • omawia zmiany funkcji współczesnych wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny kształtujące przyrost naturalny w poszczególnych fazach przejścia demograficznego • analizuje i porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach świata • omawia przyczyny i skutki starzenia się ludności na przykładach wybranych regionów świata • określa społeczno-kulturowe uwarunkowania zróżnicowania modelu rodziny • porównuje współczynnik dzietności w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym • przedstawia prawidłowości w rozmieszczeniu ludności świata • dostrzega problemy uchodźców w wybranych państwach • przedstawia konsekwencje zróżnicowania religijnego i kulturowego ludności na świecie • analizuje sieć osadniczą wybranych regionów świata na podstawie map cyfrowych • przedstawia gęstość zaludnienia obszarów miejskich na wybranych etapach urbanizacji • wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania poziomu urbanizacji na świecie • wymienia skutki urbanizacji wybranych regionów świata • podaje przyczyny zacierania się granic między miastem a wsią • 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i ocenia zróżnicowanie ludności świata pod względem dzietności w różnych regionach świata • przedstawia społeczno-ekonomiczne i ekologiczne skutki nadmiernej koncentracji ludności • omawia skutki ruchów migracyjnych dla społeczeństw i gospodarki wybranych państw świata • analizuje wpływ religii na życie człowieka i na gospodarkę • analizuje przyczyny i skutki urbanizacji wybranych regionów świata • przedstawia zależność między udziałem ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego kraju
---	--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między wsią a obszarem wiejskim • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wieś</i>, <i>obszar wiejski</i> • wymienia kryteria podziału jednostek osadniczych • podaje na wybranych przykładach funkcje wsi 				
III. Sektory gospodarki. Globalizacja				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział gospodarki na sektory • wymienia funkcje poszczególnych sektorów gospodarki • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>globalizacja</i>, <i>indeks globalizacji</i> • wymienia płaszczyzny globalizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki • opisuje funkcje poszczególnych sektorów gospodarki • wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia • wymienia kraje o najwyższym indeksie globalizacji na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje strukturę zatrudnienia w wybranych krajach w latach 90. XX w. i obecnie • opisuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce po 1950 r. • omawia przebieg procesów globalizacji na płaszczyźnie gospodarczej, społecznej i politycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski na tle krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego • wykazuje zależność między wskaźnikiem indeksu globalizacji a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego kraju • analizuje skutki globalizacji na przykładzie Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i prawidłowości zmiany roli sektorów gospodarki wraz z rozwojem cywilizacyjnym w wybranych krajach świata i w Polsce • przedstawia wpływ globalizacji na gospodarkę światową i życie człowieka
IV. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyrodnicze i pozapryrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa • wymienia formy użytkowania ziemi • wymienia elementy tworzące strukturę użytków rolnych • wymienia najważniejsze grupy roślin uprawnych i podaje przykłady należących do nich roślin • wymienia czołowych producentów wybranych roślin uprawnych • wymienia najważniejsze grupy zwierząt gospodarskich i podaje przykłady zwierząt należących do każdej grupy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogłowie</i> • podaje kraje o największym pogłowie bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu na świecie • wymienia funkcje lasów • wymienia czynniki decydujące o rozmieszczeniu lasów na Ziemi • wyjaśnia, czym jest <i>wskaźnik lesistości</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie warunków przyrodniczych produkcji rolnej na świecie • omawia formy użytkowania ziemi na świecie i w Polsce • opisuje strukturę użytków rolnych na świecie i w Polsce • omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw • przedstawia podział i zastosowanie roślin uprawnych • przedstawia podział zwierząt gospodarskich i kierunki ich chowu • wyjaśnia różnicę między chowem a hodowlą • omawia rozmieszczenie lasów na Ziemi • przedstawia rozmieszczenie głównych łowisk na świecie • omawia rozmieszczenie najbardziej eksploatowanych łowisk na świecie • wyjaśnia, czym jest <i>przełowienie</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i pozapryrodniczych na rozwój rolnictwa na świecie • porównuje strukturę użytkowania ziemi w Polsce ze strukturą użytkowania ziemi w wybranych krajach • opisuje warunki i rejony upraw wybranych roślin oraz ich głównych producentów • dostrzega różnicę między chowem intensywnym a chowem ekstensywnym • omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie pogłowia zwierząt gospodarskich na świecie • omawia przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika lesistości na świecie i w Polsce • przedstawia sposoby wykorzystania lasów na świecie • opisuje wielkość i znaczenie rybołówstwa na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zróżnicowanie przyrodniczych warunków produkcji rolnej w wybranym kraju lub regionie • omawia zmiany w strukturze użytkowania ziemi na świecie • omawia warunki i rejony uprawy oraz głównych producentów zbóż, roślin przemysłowych, bulwiastych i korzeniowych • omawia uprawę warzyw i owoców oraz używek na świecie • omawia czynniki gospodarcze i religijno-kulturowe wpływające na rozmieszczenie pogłowia zwierząt gospodarskich na świecie • charakteryzuje rozmieszczenie i wielkość pogłowia bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu na świecie • opisuje skutki rabunkowej i racjonalnej gospodarki leśnej w wybranych regionach świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność poziomu produkcji rolnej od warunków przyrodniczych i pozapryrodniczych na wybranych przykładach • porównuje obecny zasięg wybranych roślin uprawnych z obszarami ich pochodzenia • przedstawia tendencje zmian w pogłowie zwierząt gospodarskich na świecie • uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie • rozumie zasady zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony przyrody • dostrzega związek między wykorzystaniem zasobów biologicznych mórz i wód śródlądowych a potrzebą zachowania równowagi w ekosystemach wodnych

<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rybactwo, rybołówstwo, akwakultura, marikultura</i> ● podaje kraje, w których rybołówstwo odgrywa istotną rolę ● wymienia najczęściej poławiane organizmy wodne 		<ul style="list-style-type: none"> ● omawia znaczenie akwakultury w gospodarce morskiej świata 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia wpływ rybołówstwa i akwakultury na równowagę w środowisku 	
---	--	---	--	--

V. Przemysł

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, czym jest <i>przemysł</i> ● wymienia czynniki lokalizacji przemysłu ● przedstawia działy przemysłu high-tech ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>industrializacja, dezindustrializacja, reindustrializacja</i> ● podaje przykłady procesów dezindustrializacji na świecie ● wymienia Źródła energii na świecie w podziale na odnawialne i nieodnawialne ● wymienia główne surowce energetyczne i przykłady ich wykorzystania ● wymienia największych na świecie producentów surowców energetycznych ● wyjaśnia, na czym polega <i>bilans energetyczny</i> ● podaje największych producentów energii elektrycznej ● wymienia rodzaje elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych ● wymienia pozytywne i negatywne skutki rozwoju energetyki jądrowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przyporządkowuje rodzaj lokalizacji przemysłu do zakładów przemysłowych ● podaje cechy przemysłu tradycyjnego i jego rozmieszczenie na świecie ● wymienia cechy przemysłu high-tech i jego rozmieszczenie na świecie ● wymienia cechy industrializacji, dezindustrializacji i reindustrializacji ● podaje różnicę między industrializacją a reindustrializacją ● omawia odnawialne Źródła energii ● opisuje nieodnawialne Źródła energii ● przedstawia strukturę produkcji energii na świecie ● podaje zalety i wady elektrowni ciepłych i jądrowych ● omawia zalety i wady wybranych elektrowni odnawialnych ● wskazuje na mapie państwa posiadające elektrownie jądrowe ● przedstawia wielkość produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach jądrowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu na świecie ● omawia stopień zależności lokalizacji przemysłu od bazy surowcowej i podaje przykłady tej zależności ● porównuje cechy przemysłu tradycyjnego i przemysłu zaawansowanych technologii ● omawia przyczyny i skutki dezindustrializacji ● podaje przykłady przejawów reindustrializacji w Polsce i wybranych krajach Europy ● przedstawia bilans energetyczny i jego zmiany na świecie ● przedstawia zmiany w bilansie energetycznym Polski w XX w. i XXI w. ● omawia gospodarcze znaczenie energii elektrycznej ● opisuje zmiany w produkcji i w zużyciu energii elektrycznej na świecie ● omawia rozwój energetyki jądrowej na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych działów przemysłu ● omawia znaczenie przemysłu high-tech na świecie ● omawia przyczyny i przebieg reindustrializacji ● omawia przemiany przemysłu w Polsce w XX w. i XXI w. ● omawia skutki rosnącego zapotrzebowania na energię ● opisuje strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni na świecie, w wybranych krajach i w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia przyczyny zmian roli czynników lokalizacji przemysłu ● ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość Życia ludności ● uzasadnia rolę procesów reindustrializacji na świecie, w Europie i w Polsce ● przedstawia działania podejmowane na rzecz ograniczenia tempa wzrostu zużycia energii ● analizuje wpływ struktury produkcji energii elektrycznej na bezpieczeństwo energetyczne państwa i środowisko geograficzne
---	--	--	--	--

VI. Usługi

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● klasyfikuje usługi ● omawia usługi podstawowe i wyspecjalizowane ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transport, infrastruktura transportowa</i> ● przedstawia podział transportu ● wymienia elementy infrastruktury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● porównuje strukturę zatrudnienia w usługach w Polsce ze strukturą zatrudnienia w wybranych krajach ● omawia czynniki rozwoju transportu ● wymienia zalety i wady różnych rodzajów transportu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● charakteryzuje poszczególne rodzaje transportu i ich uwarunkowania ● opisuje sieć transportu na świecie ● omawia czynniki rozwoju transportu w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu w rozwoju społeczno-gospodarczym państw ● przedstawia prawidłowości w zróżnicowaniu dostępu do internetu na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia uwarunkowania rozwoju różnych rodzajów transportu w wybranych państwach świata i w Polsce ● omawia znaczenie łączności w rozwoju społeczno-gospodarczym świata i w Życiu codziennym
---	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>łączność</i> ● przedstawia podział łączności ● wyjaśnia, czym są gospodarka oparta na wiedzy, kapitał ludzki, społeczeństwo informacyjne ● wymienia czynniki wpływające na rozwój gospodarki opartej na wiedzy ● wymienia największe banki świata ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>handel międzynarodowy (zagraniczny), eksport, import, bilans handlowy państwa</i> ● podaje przykłady państw o dodatnim i ujemnym saldzie handlu międzynarodowego ● wymienia najważniejsze produkty wymiany międzynarodowej ● podaje największych światowych importerów i eksporterów ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, atrakcyjność turystyczna, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> ● podaje państwa świata najliczniej odwiedzane przez turystów ● wymienia państwa o największych wpływach z turystyki zagranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia rozwój telefonii i jej zróżnicowanie na świecie ● wymienia cechy społeczeństwa informacyjnego ● omawia zróżnicowanie dostępu do usług bankowych na świecie ● przedstawia zróżnicowanie salda handlu międzynarodowego w wybranych państwach ● podaje czynniki wpływające na strukturę towarową handlu zagranicznego państw ● wymienia negatywne skutki rozwoju handlu międzynarodowego ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>walory turystyczne, infrastruktura turystyczna, dostępność turystyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia spadek znaczenia usług pocztowych i rozwój telekomunikacji komputerowej ● podaje cechy gospodarki opartej na wiedzy ● omawia rolę władz w gospodarce opartej na wiedzy ● porównuje dostęp do internetu w gospodarstwach domowych w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej ● omawia zróżnicowanie usług edukacyjnych na świecie ● opisuje kierunki międzynarodowej wymiany towarowej ● przedstawia strukturę handlu zagranicznego Polski ● charakteryzuje główne regiony turystyczne świata 	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje rolę łączności w światowej gospodarce ● omawia rozwój innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy w Polsce ● omawia znaczenie usług edukacyjnych w rozwoju społeczno-gospodarczym świata ● omawia rosnącą rolę usług finansowych na świecie ● omawia rolę giełdy w systemach finansowych i gospodarkach państw ● opisuje zasady sprawiedliwego handlu i wyjaśnia, dlaczego należy ich przestrzegać ● omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne wpływające na atrakcyjność turystyczną wybranych regionów świata 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia przejawy i skutki kształtowania się społeczeństwa informacyjnego ● omawia znaczenie usług edukacyjnych i finansowych w rozwoju społeczno-gospodarczym świata ● omawia znaczenie handlu w rozwoju społeczno-gospodarczym świata ● omawia rozwój turystyki i jej wpływ na gospodarkę państw i na jakość Życia mieszkańców regionów turystycznych
---	--	--	---	--

VII. Wpływ człowieka na środowisko

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>antropopresja</i> ● podaje przykłady zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, wynikających z działalności człowieka ● wymienia filary zrównoważonego rozwoju ● podaje Źródła zanieczyszczeń atmosfery spowodowane działalnością człowieka ● wymienia typy smogu ● wymienia gazy cieplarniane oraz główne Źródła ich emisji ● wymienia Źródła zanieczyszczeń hydrosfery spowodowane działalnością człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia zasady i filary zrównoważonego rozwoju ● wymienia inne przykłady wpływu działalności człowieka na atmosferę (globalne ocieplenie, kwaśne opady, dziura ozonowa) ● omawia zasoby wody na Ziemi i ich wykorzystanie ● podaje przyczyny deficytu wody na świecie ● przedstawia wpływ nadmiernego wypasu zwierząt na środowisko ● wymienia zagrożenia związane z górnictwem ● wyjaśnia, na czym polega rekultywacja terenów pogórnich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady nieracjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego ● opisuje smog typu londyńskiego i smog typu fotochemicznego ● przedstawia wpływ monokultury rolnej na środowisko przyrodnicze ● wyjaśnia wpływ działalności górniczej na litosferę i rzeźbę terenu ● omawia wpływ kopalń na stosunki wodne ● opisuje zmiany krajobrazu wywołane działalnością transportową ● wymienia pozytywne i negatywne skutki dynamicznego rozwoju turystyki ● omawia degradację krajobrazu rolniczego i miejskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia skutki wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze ● podaje skutki występowania smogu ● przedstawia przyrodnicze i społeczno-gospodarcze skutki globalnego ocieplenia ● omawia ingerencję człowieka w hydrosferę na przykładzie Wysokiej Tamy na Nilu i zaniku Jeziora Aralskiego ● omawia wpływ chemizacji i mechanizacji rolnictwa na środowisko przyrodnicze ● prezentuje wpływ melioracji na środowisko przyrodnicze na przykładzie Polski i świata ● opisuje powstawanie leja depresyjnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dostrzega konflikt interesów w relacji człowiek – środowisko przyrodnicze ● przedstawia przykłady rozwiązań konfliktu interesów w relacji człowiek – środowisko ● proponuje przykłady działań, które sprzyjają ochronie atmosfery ● ocenia wpływ inwestycji hydrotechnicznych na środowisko geograficzne ● prezentuje na dowolnym przykładzie wpływ działalności rolniczej na środowisko przyrodnicze ● omawia sposoby ograniczenia wpływu górnictwa na środowisko przyrodnicze
---	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia zagrożenia dla środowiska przyrodniczego jakie niesie działalność rolnicza ● wymienia rodzaje górnictwa ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>rekultywacja</i> ● wymienia kierunki rekultywacji terenów pogórnicznych ● wymienia zanieczyszczenia emitowane przez środki transportu ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>pojemność turystyczna</i> ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz kulturowy</i> ● wymienia czynniki kształtujące krajobraz kulturowy ● wyjaśnia, czym jest degradacja krajobrazu ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>rewitalizacja</i> ● podaje przykłady rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia wpływ awarii tankowców na środowisko przyrodnicze ● wymienia cechy krajobrazu kulturowego terenów wiejskich i miast ● wymienia rodzaje rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia przykłady negatywnych zjawisk na obszarach zdegradowanych ● opisuje rodzaje rewitalizacji i podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia wpływ górnictwa na pozostałe elementy krajobrazu ● wyjaśnia wpływ transportu na warunki życia ludności ● omawia wpływ dynamicznego rozwoju turystyki na środowisko geograficzne ● podaje przykłady zagrożeń krajobrazu kulturowego na świecie i w Polsce ● omawia przykłady proekologicznych rozwiązań w działalności rolniczej, przemysłowej oraz usługowej 	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia możliwości stosowania w turystyce zasad zrównoważonego rozwoju ● podaje przykłady działań służących ochronie krajobrazów kulturowych na świecie, w Polsce i w najbliższej okolicy ● przedstawia przykłady działań na rzecz środowiska
--	--	--	---	---